
Til

Sygehusudvalget i Region Sjælland

Den 7. juni 2022

Forældre og Fødsel
www.fogf.dk

formanden@fogf.dk
6064 9824

Henvendelse angående politisk retning og vision for fødeområdet

Kære medlemmer af sygehusudvalget i Region Sjælland

Vi har erfaret, at I på møde den 9. juni 2022 skal tage stilling til eventuelt nyt udbud af tilbud om fødsel på privat fødeklínik i forbindelse med behandling af punkt 3 om 'Politisk retning og vision for fødeområdet'.

I den forbindelse vil vi gerne komme med vores input til hvorfor vi ønsker ordningen bevaret samt udvidet, set fra brugernes perspektiv.

I foreningen Forældre og Fødsel stillede vi sammen med en række forældre i februar 2021 et borgerforslag om indførelse af rettigheder til fødende. Forslaget blev vedtaget af et bredt flertal i Folketinget den 3. juni 2021 og var blandt andet medvirkende til at der i december 2021 blev afsat 475 mio. kr. på finansloven til et løft af fødselsområdet. De midler som der netop i maj er landet en aftale om udmøntningen af. I vores forslag er et af elementerne, at det skal være en ret at kunne vælge mellem at føde på hospital, hjemme eller på en fritstående jordemoderledet fødeklínik. Vi har taget udgangspunkt i Region Sjælland, som aktuelt er den eneste region i Danmark, der tilbyder dette, og vi har fremhævet regionen vidt og bredt som et foregangseksempel.

Vi ved at Roskilde Fødeklínik er et meget populært tilbud blandt familierne samt at tilfredsheden er overvældende.

Vi ved fra forskning, at fødsel på fødeklíník er et sikkert valg for velvisiterede gravide med ukompliceret graviditet og forventet ukompliceret fødsel. Erfaringerne fra Roskilde Fødeklíník bekræfter dette.

Ydermere lever Roskilde Fødeklíník, med deres indhold i tilbuddet til familierne før, under og efter fødslen, op til næsten alle krav i borgerforslaget samtidig med at det er en billigere løsning (ved sammenligning af DRG-takster for sammenlignelige fødsler) for regionen.

Roskilde fødeklíník leverer til alle indskrevne familier:

- 2 kendte jordemødre til hver familie, som man går i konsultation hos under graviditeten,
- 7-11 konsultationer à en times varighed,
- 10 timers fødselsforberedelse i små hold,
- jordemoderstøtte- og omsorg under fødslen med 50 % chance for at komme til at føde med en af de to jordemødre, man har gået i konsultation hos. Derudover møder familierne alle klíníkens jordemødre via fødselsforberedelsen, hvorfor chancen for at komme til at føde med en kendt jordemoder nærmere er 100 %.
- klíníkjordemoder følger med familien i tilfælde af overflytning til hospital og bliver til barnet er født
- 1-2 barselsbesøg i eget hjem evt. allerede på 1. og ellers på 3. dagen, i kombination med hælblodprøvetagning (PKU-test) og besigtigelse af eventuelle bristninger, fødselssamtale og ammevejledning
- Efterfødselssamtale og afrunding af forløb 3-6 uger efter fødslen

Økonomi

Roskilde Fødeklíník får 22.000 kr. pr. forløb - alt ovenstående inklusiv. Til sammenligning er DRG-taksten for en spontan vaginal fødsel 29.000 kr. for førstegangsfødende og 24.000 kr. for flergangsfødende - dette er eksklusiv jordemoderkonsultationer, fødselsforberedelse og tilbud i efterforløbet.

Statistik

I den tid Roskilde Fødeklíník har eksisteret har de varetaget i alt 520 forløb. En af forudsætningerne for, at fritstående jordemoderklínikker kan varetage fødsler på sikker vis, er at tilbuddet er en del af et velfungerende sundhedsvæsen med samarbejde med og adgang til specialafdelinger, når behovet opstår. For man vil aldrig kunne forvente at 100 % af de gravide og fødende, som visiteres til klíníkfødsel, vil kunne gennemføre hele deres forløb på klíníken.

Nogle forløb omvisiteres undervejs i graviditeten, hvis det udvikler sig sådan, at visitationskriterierne ikke længere er opfyldt, fx hvis der opstår komplikationer hos den gravide eller barnet eller den gravide går over tid. Det har gjort sig gældende for hhv. 42,7 % af de førstegangsfødende og 18,5 % af de flergangsfødende.

Således har 362 som udgangspunkt kunne føde på klíníken. Heraf er 100 (27,6 %) blevet overflyttet til hospitalet enten før eller efter fødslen. Det drejer sig om 46,9 % af de førstegangsfødende og 15,1 % af de flergangsfødende. De hyppigste årsager for overflytning undervejs i fødslen er dystoci (= at fødslen trækker ud og der bliver behov for medicinsk hjælp til fx vestimulation), grønt fostervand og behov for medicinsk smertelindring. Altså ikke-akutte situationer. Den hyppigste årsag til overflytning efter fødslen er blødning på mere end 1000 ml.

Forskningen siger

At det faktisk er mere sikkert for lavrisikofødende, at føde uden hospitalet. I England anbefales fødende med lav risiko for fødselskomplikationer at føde hjemme eller på en fritstående jordemoderledet fødeklinik. Denne anbefaling baseres på engelsk forskning, som har vist, at fødsler med lav risiko for komplikationer, der finder sted uden for en konventionel fødeafdeling, har helbredsmæssige fordele for den fødende og er lige så sikkert for barnet. De sundhedsmæssige fordele ved at føde uden for hospitalet er eksempelvis markant reduceret risiko for hhv. akut kejsersnit, instrumentel forløsning (brug af kop eller tang), klip i mellemkødet og behov for vestimulerende medicin eller epidural¹. Dansk forskning finder tilsvarende resultater². Roskilde Fødeklinik (og fritstående jordemoderledede klinikker generelt) arbejder med kendthed og kontinuitet som tilgang, i Danmark populært kaldet "Kendt jordemoderordning". International forskning viser, at gravide, der følges af kendte jordemødre har 7 gange større sandsynlighed for at føde med en jordemoder, hun kender, 16 % mindre risiko for at sin baby under graviditeten, 19 % mindre risiko for at miste sin baby før 24 uger, 15 % mindre risiko for at få epiduralblokade, 24 % mindre risiko for at føde for tidligt og 16 % mindre risiko for at få et klip i mellemkødet³.

Familiernes ønsker

Forældre og Fødsel mener, at alle kommende familier bør have ret til at vælge mellem fødsel i hjemmet, på en fritstående fødeklinik eller på hospitalet - ligesom det er tilfældet i Region Sjælland.

Vi har i foreningen ingen holdning til om fødeklinikkerne skal være offentlige eller private. Det vigtige er, at de er selvstændigt ledet af jordemødre samt ledelsesmæssigt, organisatorisk og fysisk adskilt fra hospitalet. Samtidig skal de ikke drives med profit for øje med fx muligheder for tilkøb af ekstraydelser, som blandt brugerne af klinikken kan skabe et A og B hold og dermed bidrage til ulighed i sundhed. Det kan sammenlignes med den alment praktiserende læge, som har en privatejet praksis, med ydelser finansieret af det offentlige.

Roskilde Fødeklinik lever op til ovenstående.

Hvad angår brugertilfredshed og familiernes ønsker, får I her nogle udtalelser, som taler for sig selv:

"Jeg gik hos de samme to jordemødre gennem hele graviditeten og modtog (online pga. Corona) særdeles grundig og informativ fødselsforberedelse. Det var klasser over de auditorieforberedelsesoplæg, jeg deltaget i på sygehuset ved min første graviditet. Da fødslen gik i gang, var jeg så heldig at den ene af mine to faste jordemødre var på vagt og hun tog imod mig på klinikken. Jeg var bange for om min krop kunne udvide sig af sig selv, om jeg kunne håndtere smerterne uden medicinsk smertelindring og at jeg igen skulle igennem et langvarigt forløb og miste modet. Men jeg var 100 % tryk ved at min jordemoder var ekspert, ville mig det bedste, troede på mig og kunne hjælpe mig igennem det. Og hvis det skulle ende på sygehuset, fandt jeg en enorm ro og trøst ved at hun kunne tage med mig i det eventuelle skift."

---

¹ [Perinatal and maternal outcomes by planned place of birth for healthy women with low risk pregnancies: the Birthplace in England national prospective cohort study](#)

² [Freestanding midwifery unit versus obstetric unit: a matched cohort study of outcomes in low-risk women](#)

³ [Midwife-led continuity models of care compared with other models of care for women during pregnancy, birth and early parenting](#)

"Jeg vil til enhver tid vælge en fødeklínik, hvor man kan få en fast tilknyttet jordemoder. Hvor der skabes en relation, tilknytning og fremfor alt tryghed. Der er frihed til at få den fødsel man ønsker, i en rolig atmosfære. Hvor den naturlige fødsel værnes om. Jeg kunne ikke drømme om at møde op på et hospital, medmindre det var strengt nødvendigt. For mig bliver man en klinisk patient på et hospital, hvor de bestemmer og jeg er et produkt der skal behandles."

"Det bør handle om oplysning og ægte informerede valg - ikke bare dem der falder som var de normative, når man indlogerer sig selv og sin fødsel som patient på et sygehus. Nej, hjemmefødsel eller klinikfødsel er ikke for alle og det skal ikke være for alle. Men det er tryghed. Tryghed er og skal være for alle."

"Som førstegangsgavid, frygtede jeg fødslen, den smerte jeg skulle til at opleve, frygtede at en panik skulle opstå i mig, frygtede at jeg ikke kunne klare fødslen, frygtede angst, min sinds tilstand, min fysiske tilstand, min udholdelse - jeg var kort set enormt bange for at skulle føde, ikke bare kort tid før, nej det var min første tanke efter jeg fandt ud af jeg var gravid "f*** jeg skal føde et barn, hvad nu hvis jeg ikke kan!" Alt, og jeg mener ALT dét fjernede sig hurtigt fra mine tanker, allerede efter første besøg og fødselsforberedelse på Roskilde Fødeklínik. "Føde et barn - ja for helvede JEG skal føde et barn og hold nu fast hvor jeg glæder mig!" var min fastholdte tanke i de sidste måneder af min graviditet. Indrømmet, ja, tanken dukkede op indimellem, "åh åhh, kan jeg det, og uden smertestillende? Alle siger jeg har den laveste smertetærskel, er det mon muligt." og med en kort påmindelse for mig selv, eller et ring til mine kendte, rare, menneskelige jordemødre, der kendte mig bare ved min stemme i røret, fandt jeg tilbage til min power "JA! jeg kan godt det her og det bliver den fedeste og bedste oplevelse i mit liv - jeg ved jo præcis hvem der står der for mig, og de ved hvad jeg ønsker. Jeg skal KUN tænke på, at tage det roligt og føde en baby!"

"Det var i sandhed en drømme fødsel for både mig og far, og det kunne vi ikke have gjort uden det fantastiske team på Roskilde fødeklínik, kyndig vejledning gennem graviditeten og den skønne stemning der er på stuerne på klínikken.

Endnu engang tak for den fantastiske oplevelse og for at have hjulpet vores datter/lillesøster til verden."

"Jeg er fuld af taknemmelighed over at have oplevet sådan en fødsel. Følelsen af kontrol var hos mig hele tiden, stemningen undervejs var rigtig god. Tim og min mor vidste fuldstændig hvordan de aktivt kunne afhjælpe smerterne og vores dejlige jordemoder Lea gjorde et kæmpe og meget fantastisk stykke arbejde, hvor vi følte os 100% trygge og informeret hele vejen igennem. Hun stod hele tiden klar til at hjælpe med ideer til smertelindring eller nye stillinger, men lod os bane vejen og fortalte os efterfølgende at vi havde gjort et imponerende godt stykke arbejde som par gennem hele fødslen Jeg under alle at få deres barn til verden under så fantastiske omstændigheder."

"Jeg er førstegangsmor, og stod med billeder af de "dårlige detaljer" fra andres fødselshistorier, som jeg desværre havde nemmere ved at suge til mig end de positive oplevelser, jeg havde hørt om. Allerede før jeg blev gravid vidste jeg, at jeg ville føde på en fødeklínik, hvis det kunne lade sig gøre. Jeg var tiltrukket af den kendte jordemoderordning med en jordemoder, der fulgte hele min fødsel, og de hjemlige fysiske rammer på stedet, fra farverige vægge til pottedplanter. Jeg var også nervøs for, at en hospitalsfødsel kunne bevirke indgreb, som måske ikke ville blive nødvendige, hvis jeg var tryk og der var tid og ro omkring mig til min fødselsproces. For mig gav grundig forberedelse og den kontrol, der ligger i at tage et aktivt valg om fødeklínik den bedste ro, så

jeg ringede til Roskilde Fødeklíník allerede i uge 10. Vi kom på besøgsdag med andre par kort tid efter, hvor jordemoder Jacqueline lagde vægt på, at en fødsel hos dem handlede om et aktivt tilvalg af en tilgang til sin graviditet og fødsel – og altså ikke primært et fravalg af hospitalet. På fødeklíníken forventede de en aktiv deltagelse af faren ift. både samtaler i graviditeten, og i forestillinger omkring, hvordan faren kunne bidrage under selve fødslen. Det var et mindset, der harmonerede godt med vores – især mit – ønske om at vise faren, hvor betydningsfuld han er som støtte for mig under graviditet og fødsel, samt at understøtte processen med at blive til en familie. Det kræver en far, som er indforstået med at planlægge for at kunne deltage i samtaler og undersøgelser.”

”Den varme og professionelle tilgang til hele fødselsforløbet er, som det burde være for alle. Bare dette sted var der, da vi fik vores første. For der er en ro, der gør man næste føler sig hjemme.”

”På Roskilde fødeklíník er der et fantastisk team af rolige og erfarne jordemødre, som man lærer at kende, samt dejlige omgivelser. Det er det bedste valg, jeg kunne træffe ift. min fødsel. Der er tid til den gode snak om det, der rør sig i en, og de kender ens behov. Tak for jer.”

Citaterne er fra Roskilde Fødeklíníks [hjemmeside](#), [Facebook-side](#) og bilag med [beretninger](#) til [høringssvar](#) fra Roskilde Fødeklíník til Sundhedsstyrelsens anbefalinger til organisering af fødetilbud.

Fødeplansudvalg

Vi kunne sagtens komme med mange flere input til dette dagsordenspunkt, da vores politik og visioner for fødeområdet strækker sig langt ud over spørgsmålet om fødeklíníkker (som vi dog mener kan være nøglen til at løse den krise svangreomsorgen befinder sig i pt.). Vi bemærker, at der er igangsat en proces om en kommende fødeplan for Region Sjælland. Det fremgår at der har været afholdt faglige workshops og at der skal afholdes yderligere arbejdsgruppemøder og en workshop med en bredere deltagerkreds inden der skal afholdes temamøde i september 2022. Vi har ikke fået tilbudt en plads i disse fora, hvilket vi som foreningen, der repræsenterer brugerne af svangreomsorgen i Danmark, mener vi naturligt bør have. Vi har rettet særskilt henvendelse til administrationen herom den 3. juni 2022 og afventer svar.

Henvisninger

Vi henviser også til vores udspil til konkretisering af rettigheder til fødende, hvor I kan læse mere om vores politik på fødeområdet, som kan læses [her](#) samt en kronik, vi har skrevet sammen med jordemødre fra Det Nye Jordemodervæsen om vores reaktion på aftalen om udmøntning af midlerne til fødeområdet samt vores bud på en bedre løsning, som blev udgivet i Politiken den 5. juni (online, 6. juni i papirudgaven), som kan læses [her](#).

Ved spørgsmål

Vi sender dette brev som alternativ til foretræde for jeres udvalg, som vi ikke kunne få til at gå op logistisk (vi er baseret på frivilligt arbejde). Vi står til rådighed for spørgsmål, uddybninger og lignende, og I skal ikke tøve med at kontakte mig.

Med venlig hilsen

Mie Ryborg-Larsen
Formand
Forældre og Fødsel

Mail: formanden@fogf.dk
Tlf. nr.: 6064 9824